

Kwatera Główna Naczelnego Wodza. Teka Nr.12. -Akta operacyjne :
12-20 sierpnia 1920.

Siedlce, 20/8 1920, 0³⁰

Do

Generała Rozwadowskiego

1/Sądząc z obrazu, jaki otrzymałem po przyjeździe do Siedlec 4° armja nieprzyjacielska wraz z dodatkami z byłej 15°, te które walczyły pod Płońskiem, Płockiem i t.d. muszą się dziś już znajdować w odwrocie. Idzie mi więc o uporządkowany pościg, który nie może wyglądać i nie musi wyglądać jak chaotyczny pościg niezorganizowanymi jednostkami, rzucającymi się każda na swoją rękę - Przedewszystkiem: zniesioną musi być cała niezorganizowana grupa dolnej Wisły, która, jak słyszałem generał oddał w ręce największego niedołęgi, jakiego armja polska znała, gen.Lasockiego - Grupy te, składające się z zaimprovizowanych baonów, pułków - a tymbardziej z zaimprovizowanych komend muszą być rozwiązane i w żadnym pościgu nie brać udziału - Wszystkie baony, uzbrojone w Mauzery, o ile takowe są, mają być odesłane do rozporządzenia 4° armji, która teraz cała jest uzbrojona w Mauzery - Wszystkie baony, uzbrojone w Mannlichery mają być odesłane do 3° dyw.leg. do Brześcia - Wszystkie uzbrojone w broń francuską mają być odesłane do 3° armji do Zielińskiego dla wciśnięcia ich do dywizji 7° i 2° - Kawalerja : pułk Dąbrowskiego wsadzony do pociągów i odesłany do 2° armji /-to jaknajprędzej/ - Reszta kawalerji oddana do dyspozycji Dreszera - Żadnych nowych większych formacji nie robić - Dreszer ze swoim sztabem musi sobie dawać radę

2./Ogólny plan przyjmuje następujący : 5° armja obejmuje pościg, 4° armja nacisk w kierunku północy i coraz większe zweźnianie wszyst-

kich dróg odwrotowych, 2° armja zaskakuje od wschodu - Jeżeli nie wspominam o 1° armji, to dlatego, że iż przypuszczam, że dla niej nie znajdzie się miejsca i że ona będzie musiała być rozparcelowana pomiędzy 2° i 3° armję, którą to ostatnia prawdopodobnie będzie musiała objąć nietylko osłonę Bugu i Lublina ale i uderzenie na południe z degażowaniem Galicji - Do wykonania tego planu przedewszystkiem potrzebne są koleje - Na to kładę jak najsilniejszy nacisk - Musi Pan siedzieć na karku ministra kolei aby reaktywować i naskać kolejarzy na linję Warszawa-Siedlce -Czeremcha z prawdopodobną odnogą Czeremcha- Białystok i Czeremcha -Brześć, oraz na linję Małkinia -Siedlce- Łuków- Lublin - Dotąd na wszystkich tych kolejach pracują baony i komp.kolejowe, które z natury rzeczy iść muszą za wojskiem, pozostawiając za sobą próżnię - Ta reaktywacja kolei jest rzeczą niesłychanie ważną -

3./Dowiedziałem się od gen. Śmigłego, z którym widziałem się przed chwilą, że bazować się dotąd on musi aż na Rozwadowie - Takim jest zarządzenie Kwatermistrzostwa - 4° zaś armja na Dęblinie - Przyznam się, niebardzo rozumiem, jak 2° armja ma ciągnąć potrzebne jej rzeczy z Rozwadowa pod Białystok - Może akurat najbliżej wypadnie wieść to przez Warszawę - Nie wydaje mi się to zupełnie sensownem rozporządzeniem - Może Pan zechce wyjaśnić tę sprawę z gen. Norwidem i ułatwić życie 2° armji, która i tak przez pewien czas będzie w najtrudniejszych warunkach pod względem dowozu i pod względem komunikacji z tyłami -

4./Lotnicy, jak przypuszczam, po jednym lub dwóch dniach staną się prawie niepotrzebnymi w Warszawie, gdyż operacje skoncentrują się przypuszczalnie z jednej strony w okolicy Białegostoku i Łomży, z drugiej w okolicach Hrubieszowa, Zamościa i Tomaszowa - Przy względnie małych promieniach działania naszych lotników większość aparatów w Warszawie stanie się nieużyteczną - Należałoby je skon-

centrować bliżej do teatru działań, może np. w Małkini, która albo już jest zajęta przez 15° dywizję, albo będzie zajęta jutro - -----

5./Z wiadomości, otrzymanych z 4° i 2° armji wnoszę, że cel odrzucenia XVI armji za Bug na północ został w poważnej części osiągnięty. Tabory XVI armji, które cofały się na Drohiczyn już wczoraj otrzymały rozkaz zawrócenia na północ za Bug - Pradopodobnie było to skutkiem ruchu Śmigłego na Drohiczyn, który w pierwszej chwili nawet się nie udał, bo Jaworski ze swoją jazdą został tam odparty i leży ranny - Niemam wiadomości, czy 1° dyw. leg., z którą komunikacja jest nadzwyczaj utrudniona, zdołała to zrobić czy nie, albowiem komunikacje, nawet automobilami - telegraficzne i telefoniczne nie istnieją - jest- są nadzwyczaj utrudnione ze względu na mnóstwo rozsypanych oddziałów i oddziałków, przemykających się wszelkimi lasami i drogami za Bug - Do jakiego stopnia dochodzi stan rzeczy w obecnej chwili, może Pan sądzić z tego, że dzisiaj pod wieczór pod Łukowem stoczono formalną walkę z całą brygadą 10° dyw. sow., która zresztą straciła dowódcę brygady i dwóch pułkowników - Z naszej strony walczyły tyły górskiej dywizji, które właśnie przez Łuków przeciągały - Ale w każdym razie wszystkie drogi są niepewne, i gdyby nie nadzwyczajna pomoc włościan, ruch byłby już zupełnie niemożliwy - -----

Bug jakoby jest przez parę dywizji trzymany, okaże się to jutro, gdy 4° armja przechodzić będzie rzekę - Chciałbym do wieczora 20 tego mieć zebrane wszystkie dane o nieprzyjacielu, ażeby móc zdecydować właśnie jutro ruch 4° armji, której trzeba nadać kierunek albo w stronę Łomży wyraźnie na północ albo w kierunku jeszcze dalej północno-wschodnim - Zagadką dotąd dla mnie nierozwiązaną jest,

gdzie się znajduje 3° armja nprzecielska oraz ta część 15° tej, która nie bierze udziału w operacjach na północ od Modlina-----
 Może być, że ta zagadka będzie rozwiązana przez jutrzejszy dzień przez 4° armję, ale może pozostanie i nadal zagadką dla mnie tutaj -
 Więc powtarzam nadzwyczaj ważnym jest, ażeby na czas miał o tem wszystkie te wiadomości, które u Was w Warszawie mogłyby być zebrane ----

-----/-/- J. PIŁSUDSKI -----

Ps: Do pktu 1./ Przy rozparcelowaniu grupy dolnej Wisły oddziały ewentualne z bronią angielską posyłać do Brześcia, zaś dwa pociągi pancerne, będące na południe od Wisły, zaraz proszę wysłać do Siedlec dla 2° armji dla patrolowania linii kolejowych na tyłach - ----

Stwierdzam zgodność
 Stwierdzam zgodność odpisu z oryginałem rozkazu .

Warszawa, dnia 30 października 1937 roku.

D. O. Kierownika Archiwum
 Wojskowego

[Signature]

B. Walligóra
 major

